

Karolina Alveryd
Utredare
Juridiska fakultetskansliet

Regeringskansliet
(Justitiedepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: Resning vid nya uppgifter om den tilltalades ålder (Ds 2018:19)

Juridiska fakultetsnämnden, som anmodats att yttra sig över rubricerade promemoria, får anföra följande.

1. Ställningstagande i korthet

Juridiska fakultetsnämnden tillstyrker promemorians förslag om att en resningsansökan som avser en tidigare tilltalad som inte har fyllt 21 år ska behandlas skyndsamt.

Fakultetsnämnden har inte några invändningar mot förslaget om nya resningsregler till den tilltalades fördel, även om lagstiftningsbehovet i denna del av förslaget kan ifrågasättas eftersom utvecklingen i HD:s praxis redan kan sägas ge möjlighet till sådan tillämpning som eftersträvas med den föreslagna lagändringen.

Fakultetsnämnden ställer sig däremot i huvudsak negativ till förslagen om nya regler om resning till nackdel för den tilltalade och motsvarande förslag om ändring av förbudet mot reformatio in pejus. Eftersom dessa förslag uppfattas som utredningens huvudförslag är det enbart ställningstagandet i dessa som ytterligare utvecklas nedan.

2. Vad innebär ”mer ändamålsenliga bestämmelser”?

Utredningens förslag ska syfta till ”mer ändamålsenliga bestämmelser om resning i brottmål”.¹ I promemorian preciseras att förslagen ”syftar till att kunna rätta till påföljdsbestämningen när domstolen utgått från en felaktig ålder på den tilltalade”, och att detta ”bedöms stärka allmänhetens förtroende för rättssystemets förmåga att lagföra brott på ett effektivt och korrekt sätt”.² ”Ändamålsskäl” anføres också som stöd för förslaget om begräsning av förbudet mot reformatio in pejus.³ Utredningen menar också att skälen för

---

¹ DS 2018:19 s. 1.

² DS 2018:19 s. 7.

³ DS 2018:19 s. 80 ff.

en utökad möjlighet till resning vid nya uppgifter om den tilltalades ålder passar väl in bland de ”grundtankar som resningsregleringen baseras på”.⁴

I utredningen beskrivs endast dessa ändamål och grundtankar mycket kortfattat som resultatet av en avvägning mellan å ena sidan intresset av brottmålsdomens *orubblighet* och å andra sidan intresset att skydda *förtroendet för rättsväsendet* i de fall en dom är uppenbart felaktig (detta brukar beskrivas som sanningsprincipen).⁵ Ett sådant synsätt återfinns också i Processlagberedningens förarbeten.⁶ Dessa två intressen, eller ändamål, står dock i komplicerade sambandsförhållanden till varandra. Redan i förarbetena framhålls att även trygghetshänsyn, dvs. intresset av en doms orubblighet, har syftet att upprätthålla förtroendet för rättsordningen. Samtidigt som förtroendet för rättsordningen i en bemärkelse kan öka om felaktiga domar kan ändras, minskar förtroendet för rättsordningen om skyddet för en tilltalad urholkas eller om möjligheten att förlita sig på ett avgörande minskar. Trygghetsintressena brukar också förklaras med ett intresse av humanitet, att det skulle anses inhumant om en tilltalad till följd av *rättsskipningens ofullkomlighet* (i den första processen) skulle utsättas för upprepade prövningar.⁷

Som framhålls av bl.a. Welamson och Munck kan det i ändamålshänseende ifrågasättas om regler om resning till nackdel för den tilltalade *över huvud taget* är påkallade, och att många rättsordningar saknar sådana regler.⁸ Lagstiftaren har också genom utformningen av reglerna avsett att uppställa *stränga förutsättningar* för resning till men för den tilltalade.⁹ Skälen för detta har inte bara varit hänsyn till balansen mellan den tilltalades rätt till trygghet och det allmännas förtroende för rättsväsendet, utan också till *balansen mellan å ena sidan det ordinarie förfarandet och å andra sidan resningsförfarandet*. Enligt förarbetena har resningsreglerna fått sin restriktiva utformning just med hänsyn till risken för att samma uppgifter som faller på det ordinarie förfarandet annars skulle överflyttas till resningsförfarandet.¹⁰ Sedan Welamsons avhandling ”Brottmålsdomens rättskraft”¹¹ har också fokus legat på hur den stränga utformningen av resningsreglerna givit dem vissa funktioner i förhållande till den första processen. Welamson framhåller att ju mer omfattande rättskraftsverkningar en dom har, desto större är incitamenten för åklagaren att redan i en första process förebringa komplett utredning, vilket i sin tur ger de bästa förutsättningarna för en riktig dom.¹²

Också förbudet mot *reformatio in pejus* präglas av trygghetshänsyn, att en tilltalad inte ska riskera att bli sämre ställd efter en överprövning, men förbudet har andra effekter än reglerna om resning till nackdel för den tilltalade.¹³ Genom förbudet mot *reformatio in pejus* *uppmuntras den tilltalade att överklaga domar som kan vara felaktiga*, eftersom denne inte riskerar att komma i en sämre situation i högre rätt än om det kanske felaktiga underrättsavgörandet skulle vinna laga kraft. Om en tilltalad riskerar en mindre förmånlig

⁴ DS 2018:19 s. 42.

⁵ DS 2018:19 s. 32 f.

⁶ Se SOU 1938:44 s. 65 ff.

⁷ Welamson, Brottmålsdomens rättskraft, s. 51.

⁸ Welamson & Munck, Processen i hovrätt och Högsta domstolen, s. 192.

⁹ NJA II 1940 s. 159.

¹⁰ A. bet. s. 72.

¹¹ Stockholm, 1949.

¹² Welamson, a.a. s. 54.

¹³ Welamson a.a. s. 49.

påföljdsbedömning i hovrätten avskräcks istället en tilltalad från att överklaga en dom, även i de mål där skuldfrågan har varit felaktigt bedömd av tingsrätten.

I utredningen behandlas inte alla dessa olika och delvis motstridiga ändamål och funktioner och förslagen tycks inte heller förankrade i grundprinciperna för utformningen och tillämpningen av reglerna om resning och reformatio in pejus. Effekterna av detta utvecklas i det följande.

3. De straffprocessuella skillnaderna mellan skuld- och påföljdsfrågan gör att regler om resning i påföljdsdelen inte bör utformas på det föreslagna sättet

Straffprocessen är i huvudsak inte utformad med tanke på samhällets intresse av bestraffning, utan lagstiftaren och domstolar har sedan införandet av RB betraktat bedömningen av gärningen (skuldfrågan) som straffprocessens huvuduppgift och bestämmandet av påföljden som en principiellt fristående uppgift.¹⁴ Dessa två olika frågor behandlas också på helt olika sätt i straffprocessen. Medan ramen för rättens bedömning av skuldfrågan, enligt den ackusatoriska principen, helt bestäms av åklagaren (bl.a. genom att rätten enligt RB 30:3 är bundna av åklagarens åberopanden och genom bevisbördans placering), är domstolen istället skyldig att pröva samtliga tänkbara påföljder som kan föranledas av den gärning rätten finner den tilltalade skyldig till. För sådana rättsfakta och sådan bevisning som har betydelse i påföljdsfrågan (främst s.k. personalia) begränsas inte heller domstolen av åklagarens åberopanden,¹⁵ utan den ska själv utreda och beakta alla relevanta rättsfakta och relevant bevisning i denna del. Straffprocessen har beträffande påföljdsfrågan således snarast inkvisitorisk prägel.

En doms rättskraft omfattar däremot både skuld- som påföljdsfrågan. Enligt rättskraftsregeln i RB 30:9 hindras ny prövning av ”fråga om ansvar”. För förändringar i påföljdsdelen efter en lagakraftvunnen dom har lagstiftaren dock hanterat orubblighetsprincipen och balansen mellan kriminalpolitiska intressen och rättssäkerhetsintressen på ett helt annat lagstiftningstekniskt sätt än genom regler om resning.¹⁶ Resningsinstitutet och de sammanhängande principerna för brottmålsdomens rättskraft har aldrig utformats eller använts för nya rättsfakta av betydelse för påföljden, utan har enbart varit kopplade till förändringar avseende *gärningen*. Istället har lagstiftaren i RB 30:9 st. 2 givit en rad undantag då påföljden kan komma under ny prövning.

Utgångspunkten för utredningens förslag har varit att det inte ska vara lättare att bevilja resning vid nya uppgifter om den tilltalades ålder än vid resning på grund av andra omständigheter.¹⁷ Som framgår ovan behandlas rättsfakta som ligger till grund för bedömningen av skuldfrågan dock på ett helt annat sätt än sådana rättsfakta som har betydelse för rättens påföljdsbedömning. Trots de väsentliga skillnader som redovisas ovan mellan processen i skuld- respektive påföljdsdelen har dessutom den föreslagna nya resningsregeln i RB 59:3 helt utformats med resningsregeln om nya omständigheter i skuldfrågan som modell. Det ska enligt RB 59:3 st. 1 p. 3 krävas att ”en omständighet eller ett bevis, som inte tidigare har lagts fram, åberopas och dess framläggande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade bedömts vara äldre än vad domstolen funnit och därför

¹⁴ Se Welamson, a.a. s. 75 med vidare hänvisningar.

¹⁵ Jfr RB 30:3.

¹⁶ Se Welamson, a.a. s. 78 och Ekelöf m.fl., Rättegång III, 8 uppl., s. 209.

¹⁷ DS 2018:19 s. 22.

sannolikt skulle ha dömts till en väsentligt strängare påföljd”. Enligt RB 59:3 st. 2 krävs vidare att sökanden gör sannolikt att han eller hon inte har kunnat åberopa omständigheten eller beviset i rättegången, eller annars haft en giltig ursäkt att inte göra det.

Den föreslagna resningsregeln i RB 59:3 skulle därigenom på samma sätt som resningsregeln beträffande nya omständigheter i skuldfrågan bygga på vilken utredning *den resningssökande* har kunnat åberopa i det första målet. Därigenom blir den på samma sätt som resningsregeln i övrigt normerande för utredningen, där dock ansvarsfördelningen mellan åklagare, tilltalad och domstol är ytterst oklart. En sådan reglering får alltså inte bara betydelse i ett fåtal fall där resning kan komma ifråga, utan regelns närmare tillämpning kommer att innebära en lagstiftad handlingsnorm för domstol och parter i *alla* brottmålsprocesser där åldern sätts ifråga. Denna utformning av regeln medför också att en ytterligare begränsning av domens negativa rättskraftsverkningar enligt RB 30:9 införs, där den närmare innebörden blir klar först när regelns tillämpningsområde klarlagts. Som berörs i avsnitt 2 ovan ger resningsmöjligheten lägre incitament för åklagaren och rätten att utreda åldersfrågan ordentligt i den första processen.

Om utredningens förslag på ny resningsregel utformad som en regel om nya omständigheter i skuldfrågan ändå övervägs ställs höga krav på en analys av i vilka konkreta situationer regleringen skulle bli tillämplig och på dess konkreta effekter. Som framförs i avsnitt 4 nedan saknas helt en sådan analys i utredningen. Skillnaderna mellan skuld- och påföljdsfrågan får också betydelse för möjligheten att efter att resning beviljats dela upp en process i skuld- och påföljdsfrågan, vilket särskilt behandlas i avsnitt 5 nedan.

4. Utredning saknas om de föreslagna reglernas konkreta tillämpningsområde och praktiska konsekvenser

Förslaget ska enligt vad som ovan återges syfta till att ”rätta till” påföljdsvalet då domstolen ”utgått från en felaktig ålder”.¹⁸ Det är därför av stor vikt att utreda innebörden av att en domstol ”utgått” från en viss ålder och vad som är att betrakta som en ”felaktig ålder”. Lagförslagets konkreta tillämpningsområde berörs dock i stort sett inte alls i utredningen, trots att reglerna uttryckligen syftar till att komma till rätta med problem beträffande svåra frågor om *vilken utredning* om den tilltalades ålder som kan åstadkommas, *ansvaret för att inhämta* eller lägga fram sådan utredning och *vilka beviskrav* som gäller för frågan om den tilltalades ålder.

I utredningen redogörs endast kortfattat för problemen med uppgifter om tilltalads ålder, främst att medicinska åldersbedömningar inte med exakthet kan fastställa en misstänkts ålder och att kompletterande utredning från Interpol tar lång tid att få samt att det inte alltid är säkra uppgifter som kan inhämtas från Interpol.¹⁹ Hur resningsprövningen och den efterföljande omprövningen i påföljdsdelen skulle förhålla sig till dessa problem berörs inte alls. Som enda exempel då reglerna skulle kunna användas anförs omständigheterna som förelåg i NJA 2016 s. 851.²⁰ Att HD konstaterar att resning inte är möjlig i detta avgörande ger dock ingen vägledning för vilka omständigheter som skulle kunna aktualisera resning, för bedömningen av om den tilltalade sannolikt skulle bedömts

¹⁸ DS 2018:19 s. 7.

¹⁹ DS 2018:19 s. 43, jfr. bilaga 1 till utredningen, s. 111 ff.

²⁰ DS 2018:19 s. 44 och, beträffande väsentlighetsrekvisitet, s. 106.

som äldre, eller för vilka krav som skulle ställas på resningssökandens återopanden i den första processen.

I den föreslagna lagtexten föreskrivs att resning förutsätter "en omständighet eller ett bevis" som inte tidigare återopats i målet.²¹ Vilka konkreta omständigheter eller bevis det skulle kunna vara fråga om berörs inte, utöver att det kan röra sig om "nya uppgifter från Interpol".²² Istället används genomgående mycket svävande uttryck för att beskriva regelns tillämpning.²³ I det första målet torde dock *uppgiften om den tilltalades ålder* alltid ha utgjort ett rättsfaktum (dvs. en "omständighet" i lagens mening) för valet av påföljd. Redan om det i det första målet har gjorts en prövning av om den uppgivna åldern inte stämmer med den verkliga kan enbart nya *uppgifter* om den tilltalades ålder inte utgöra sådana nya omständigheter som kan återopas till grund för resning. I den frågan har rätten inte varit begränsad av åklagarens återopanden. Det enda som då kan bli aktuellt att lägga till grund för en resningsprövning är *ny bevisning* om åldern. Här finns en avgörande skillnad mot bevisning för omständigheter i skuldfrågan, eftersom bevisningen i åldersfrågan i de flesta fall vid den första prövningen är betydligt mindre robust än beträffande den åtalade gärningen. Det finns således betydligt större utrymme för ny bevisning i åldersfrågan än i skuldfrågan.

Inte heller berör utredningen hur resningsinstansen ska göra bedömningen av om den tilltalades ålder *sannolikt* skulle ha bedömts som högre. I utredningen används beskrivningen att de resta domarna bygger på felaktiga *antaganden* om den tilltalades ålder.²⁴ I författningskommentaren hänvisar utredningen dock till de kriterier som uppställs i NJA 2016 s. 719.²⁵ Här noteras att åldersbedömningen inte ska grundas på rättens antagande, utan att HD uppställt att en bedömning av sannolikhetsövertikt ska göras. Med den föreslagna utformningen av resningsregeln måste således resningsinstansen göra en dubbel sannolikhetsprövning; om det är sannolikt att den nya bevisningen om åldern skulle ha lett till att en annan ålder skulle ansetts varit mer sannolik. Utöver att en sådan prövning är minst sagt otymplig, är detta en väsentlig skillnad från resningsprövningen i skuldfrågor där prövningen alltid avser rättsfakta som ska vara *styrkta* (ställda utom rimligt tvivel). Den materiella frågan om hur åldersbedömning ska göras är också av stor vikt för om resningsinstitutet kan uppfylla sin funktion. Ju större osäkerhetsmarginal som tillåts i bedömningarna för att bevilja resning, desto större är risken också för att resning beviljas där den första utgången faktiskt är riktig, vilket i sin tur negativt påverkar frågan om resningsregeln kan uppfylla sitt ändamål att skydda förtroendet för rättsordningen. Med den höga osäkerhetsmarginal som råder avseende prövningen av åldersfrågan finns överhängande risk för att dubbla prövningar snarare urholkar förtroendet för domstolen.

Lagförslaget uppställer samma ursäcksrekvisit som för nya uppgifter och ny bevisning i skulddelen. Att ett utredningsansvar läggs på åklagaren överensstämmer förvisso med grundprinciperna för resningsinstitutet. Vid bedömning av åklagarens utredningsbörda i påföljdsdelen måste dock hänsyn tas till att det är rätten som har det primära

²¹ DS 2018:19 s. 47.

²² DS 2018:19 s. 106.

²³ I skälen för förslaget i DS 2018:19 används begrepp som "nya uppgifter om ålder" (t.ex. s. 49 f.) "uppgifter om att den tilltalade var 20 år" (s. 44) och åklagarens "utredning om ålder" (s. 55).

²⁴ DS 2018:19 s. 22, s. 41, s. 43 och s. 49 m.fl.

²⁵ DS 2018:19 s. 106.

utredningsansvaret i påföljdsfrågan. Kravet på giltig ursäkt förefaller också enbart avse fall där åklagaren faktiskt har haft tillgång till utredning som inte presenterats för rätten,²⁶ och inte som i skuldfrågan då åklagarens *utredningsmöjligheter* är avgörande för om resning ska beviljas. Dessutom förefaller lagstiftningsuppdraget vila på utgångspunkten att också den tilltalade har ett utredningsansvar. Som särskilt skäl för att särbehandla åldersfrågor anges t.ex. att ”Uppenbara fall av *vilseledanden* när det gäller ålder kan i vissa fall leda till stötande resultat när det gäller straffmätning och val av påföljd”,²⁷ trots att den tilltalade i straffprocessen inte har någon sanningsplikt och omfattas av skyddet mot självinkriminering. Också här hänvisas till NJA 2016 s. 719, där det kort anförs att åklagaren och den tilltalade har ”ett ansvar för att rättens beslutsunderlag är tillräckligt” i påföljdsfrågan.²⁸ Här kan konstateras att ursäcksrekvisitet i andra frågor där rätten har utredningsskyldighet, t.ex. i indispositiva tvistemål, ofta inte kan tillämpas alls,²⁹ medan ursäcksrekvisitet i brottmål vid nya omständigheter istället tillämpas strängt.³⁰

Uppdraget har dessutom uttryckligen innefattat att en analys ska göras ur ett barnrättsperspektiv. Detta saknas till synes helt i promemorians konsekvensanalys.³¹ Det bör fortfarande utredas om t.ex. det utredningsansvar som läggs på en tilltalad som kan vara barn samt risken för att barn efter resning drabbas av en ny brottmålsprocess står i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden.

5. Prövningen av målet efter att resning har beviljats bör inte kunna avse enbart påföljdsfrågan

Förslaget vilar på utgångspunkten att skuld- och påföljdsfrågan kan separeras, så att resning enbart beviljas i påföljdsfrågan utan att skuldfrågan kommer under ny bedömning.³² Denna uppfattning verkar grundas på att en sådan uppdelning är möjlig då ordinära rättsmedel används, i de fall där en part väljer att enbart överklaga lägre rätts dom i den del som avser påföljden eller vid partiella prövningstillstånd. Möjligheten att överklaga ett mål enbart i påföljdsdelen har dock motiverats av att parterna och domstolarna har ett gemensamt intresse av att kunna begränsa hovrättens prövning till de frågor som blir ett resultat av *båda* parternas dispositioner. Vid överklagande disponerar den tilltalade över möjligheten att få skuldfrågan överprövad. Om åklagaren väljer att överklaga en dom enbart i påföljdsdelen, har den tilltalade en möjlighet att överklaga domen också i skulddelen. Här finns en avgörande skillnad från resningssituationen. Vidare har domstolen enligt RB 51:23 a möjlighet att utöka prövningen även till skuldfrågan i vissa fall, då s.k. genombrottsrekvisit är uppfyllda. En överrätt är också alltid fri att ändra *rubriceringen* från underrättens dom. Det är just för att tydliggöra *hovrättens skyldighet* att pröva delar av ett mål vid sådana *partsdispositioner* som RB 51:23 a har tillkommit.³³

En ytterligare betydande skillnad mellan ordinära rättsmedel där enbart en del fråga prövas av överrätten är att beslut om såväl partiella prövningstillstånd som tillämpning av

²⁶ DS 2018:19 s. 55.

²⁷ DS 2018:19 bilaga 1, s. 114.

²⁸ DS 2018:19 s. 55.

²⁹ Se Welamson & Munck, a.a. s. 208, NJA 1965 s. 417, NJA 1980 s. 19 och NJA 1997 s. 24.

³⁰ se Welamson & Munck, a.a. s. 208 f. och NJA 1998 s. 321.

³¹ DS 2018:19 kap. 16, s. 99 f.

³² Se t.ex. DS 2018:19 s. 76 ff. och s. 86 f.

³³ Se prop. 1988/89:95 s. 35 ff.

genombrottsrekvisiten i RB 51:23 a åvilar samma instans som ska göra den materiella bedömningen. Vid resning har inte den domstol som på nytt prövar påföljdsfrågan, enligt utredningens förslag, möjlighet att vid behov utöka prövningen också till skuldfrågan. T.ex. anser utredningen inte att genombrottsrekvisiten skulle vara analogivis tillämpliga vid denna prövning.³⁴

Här beaktar utredningen inte heller att omröstningsreglerna för brottmål i 29 kap. RB medför att rättens ställningstagande i påföljdsfrågan vid den första prövningen enligt huvudregeln har varit avgörande för vilket brott den tilltalade fällts för.³⁵ Vidare noteras att de påföljder som stått på spel vid den första prövningen många gånger kan ha påverkat den tilltalades försvar i skuldfrågan rent faktiskt. Av dessa skäl bör skuld- och påföljdsfrågan inte kunna separeras vid resning, så att resning till nackdel för en tilltalad enbart kommer att omfatta påföljdsfrågan. Utformningen av reglerna om *reformatio in pejus* i RB 51:25 har också särskilt utformats i överensstämmelse med utformningen av omröstningsreglerna i 29 kap. RB.³⁶

6. Sammanfattning – det finns inte skäl för en så ingripande förändring av grundsatzerna för brottmålsprocessen

Svensk straffprocess har sedan dess RB trädde ikraft 1948 vilat på förutsättningen att möjligheten till *ändrad straffmätning* inte utgör skäl för att genombryta förbudet mot *reformatio in pejus* eller brottmålsdomens rättskraft genom resning till nackdel för den tilltalade. Trots att lagstiftaren ibland uppmärksammat att detta ibland leder till att en tilltalads påföljd t.o.m. kan hamna utanför straffskalan för det brott den tilltalade döms för (t.ex. genom förbudet mot *reformatio in pejus*) har detta aldrig ansetts föranleda ändrad lagstiftning eller praxisreformer. Enligt fakultetsnämndens mening har dessa utgångspunkter inte ändrats.

De föreslagna reglerna om resning till nackdel för den tilltalade skulle också avvika väsentligt från den reglering som i övrigt gäller för påföljdsfrågan i brottmål. Resningsreglerna vad avser nya omständigheter i skuldfrågan vilar sedan RB:s tillkomst inte bara på tankarna om balans mellan den tilltalades rättstrygghet och upprätthållande av förtroendet för rättsordningen i de fall uppenbart felaktiga domar inte skulle kunna ändras, utan också på uppfattningen att höga krav på utredningen leder till bättre utredda mål första gången, till färre överklaganden etc. vilket i sin tur ökar förtroendet för rättsväsendet. En grundläggande utgångspunkt har varit att resningsreglerna inte ska utformas för eller tillämpas för att komma till rätta med brister i det rättsliga systemet. Utredningens förslag vilar på motsatt utgångspunkt, nämligen att nu föreliggande brister i effektiviteten i brottmålsförfarandet (undermåliga utredningar i åldersfrågan och långsamhet från Interpol) används som argument för att *möjliggöra* en ny prövning.

Eftersom utredningen inte exemplifierar med några verkliga eller hypotetiska situationer där lagstiftningen skulle komma till användning, ligger det nära till hands att anta att de föreslagna ändringarna snarare kommer att ha en symbolisk betydelse än praktisk betydelse. Det är därför tveksamt om något faktiskt lagstiftningsbehov föreligger, vilket lämnar betydande oro för att lagstiftningen snarare skulle fylla migrationspolitiska

³⁴ DS 2018:19 s. 87.

³⁵ Utgången i påföljdsdelen, sett till påföljdens lindrighet, avgör enligt RB 29:2 st. 2 och 29:3 utgången i skuldfrågan, se t.ex. Ekelöf m.fl., Rättegång III, s. 127 f och s. 135.

³⁶ Se t.ex. prop. 1988/89:2 s. 13 ff. och lagrådet i prop. 1988/89:95 s. 94.

ändamål än straffprocessuella. Sådana ändamål bör redovisas öppet för att kunna problematiseras och bemötas och sådana hänsyn bör inte tillåtas att påverka flera av straffprocessens mest grundläggande utgångspunkter om den tilltalades ansvar och rättskraftens utsträckning. Förslaget kommer genom sin utformning att enbart omfatta relativt unga lagöverträdare som inte från födsel varit folkbokförda i Sverige, och dessa kommer sannolikt att redan ha verkställt de först utdömda påföljderna vid tiden för resningsprövningen.

Sammanfattningsvis riskerar förslaget att förändra grunderna för straffprocessens ackusatoriska utformning i den grad att resningsregeln skulle motverka sitt syfte. Så länge bedömningen av den tilltalades ålder omgärdas av de svårigheter som kort beskrivs i utredningens förslag, riskerar den föreslagna resningsregeln att leda till omprövningar där det fortfarande råder stor osäkerhet i åldersfrågan, vilket både skulle äventyra rättssäkerheten för den tilltalade och skulle skada för förtroendet för rättsskipningen snarare än öka det

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jessika van der Sluijs. Yttrandet har beretts av universitetslektor Henrik Bellander. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jessika van der Sluijs

Karolina Alveryd